ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
МУСЛЮМОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МӨСЛИМ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ **КАРАР**

09.07.2021г. с. Муслюмово № 312

«2021-2025 елларга Мөслим муниципаль районы авыл яшьләре» программасын раслау турында

Мөслим муниципаль районы авыл яшьләренең социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру максатында Мөслим муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР БИРДЕ:**

1. Кушымта итеп бирелгән «Мөслим муниципаль районының 2021-2025 елларга авыл яшьләре» программасын расларга.
2. Югарыда атап үтелгән программаны башкаручыларга һәм авыл җирлекләренең башкарма комитетлары җитәкчеләренә Программаны үтәү буенча эшне җирле шартларны исәпкә алып оештырырга тәкъдим итәргә.
3. Программа чараларын гамәлгә ашыру өчен ел саен максатчан индикаторларны, программа чараларын тормышка ашыруга киткән чыгымнарны, программаны гамәлгә ашыру механизмын, аны башкаручыларның составын тәгаенләргә, программаны башкаручыларны тыңларга, финанс чараларын куллануның нәтиҗәлелеген бәяләргә кирәк (килешү буенча «Җәй» РҮ)
4. Җирле үзидарә органнарына программа чараларын гамәлгә ашыруга финанс чараларын планлаштыруны тәкъдим итәргә.
5. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (www.pravo.tatarstan.ru) һәм Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында (www.muslumovo.tatarstan.ru) бастырып чыгарырга.
6. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Мөслим муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге башлыгы И.Р. Яббаровка йөкләргә.

Башкарма комитет җитәкчесе **Р.Т. Демидов**

Мөслим муниципаль районы
Башкарма комитетының
2021 елның 312 номерлы карары
белән расланган

«2021-2025 ЕЛЛАРГА МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЯШЬЛӘРЕ» ПРОГРАММАСЫ

ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	«2021-2025 елларга Татарстан Республикасы Мөслим районы авыл яшьләре» (алга таба - программа)
Программаның заказ бирүчесе - координаторы	Мөслим муниципаль районы Башкарма комитеты
Программа заказчысы	Мөслим муниципаль районы башкарма комитеты, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек идарәсе.
Программаның төп эшләүчесе	Мөслим районы Башкарма комитетының Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Татарстан Республикасы Аграр яшьләр берләшмәсе» региональ иҗтимагый оешмасының Мөслим бүлекчәсе
Программа максаты	Татарстан Республикасы Мөслим районы авыл яшьләренең социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру
Программа бурычлары	Авыл яшьләрен мәгълүмат белән тәэмин итү системасын булдыру; авыл яшьләренең социаль активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру; авыл яшьләренең икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру; авыл яшьләренең рухи, физик һәм иҗади үсешенә ярдәм итү; авыл туризмын үстерүгә ярдәм итү.
Программаны гамәлгә ашыру вакытлары һәм этаплары	2021-2025 еллар
Еллар һәм финанслау чыганаклары буенча бүленеп программаны финанслау күләмнәре	Җирле бюджет (агымдагы финанслау), федераль һәм республика бюджеты акчалары. Программаны финанслауның гомуми күләме 2430,0 мең сум тәшкил итә, шул исәптән җирле бюджет акчалары исәбеннән 2430,0 мең сум. (see table below) Искәрмә: финанслау күләмнәре фаразланган характерда һәм җирле бюджет мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.

Ел	Мөслим муниципаль районының җирле бюджеты акчалары
2021	462,0
2022	492,0
2023	492,0
2024	492,0
2024	492,0
Барлыгы:	2430,0

Программа максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыруның көтелгән соңгы нәтиҗәләре (нәтиҗәләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтиҗәлелеге күрсәткечләре	Программаны гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә 2023 елга кадәр арттыру күздә тотыла: авыл яшьләренең барлык консультация төрләре (шәхси, электрон, телефон) белән колачланган чагыштырма саны авыл яшьләренең гомуми санына карата 45 % ка кадәр; «Татарстан Республикасы Аграр яшьләр берләшмәсе» региональ иҗтимагый оешмасының Мөслим бүлекчәсе чаралары белән 15 яшьтән 35 яшькә кадәрге яшьләрнең авыл яшьләренең гомуми санына карата 40% кадәр; авыл яшьләренең җирле советларда Мөслим районындагы депутатларның гомуми санына карата өлеше 17 процентка кадәр; социаль проектлаштыру буенча белем алган авыл яшьләренең чагыштырма саны авыл яшьләренең гомуми санына карата 17 % ка кадәр; авылны социаль үстерү программаларында катнашучы авыл яшьләренең чагыштырма саны авыл яшьләренең гомуми санына карата 35 % ка кадәр; бизнес-планлаштыру нигезләренә өйрәнгән авыл яшьләренең чагыштырма саны авыл яшьләренең гомуми санына карата 5 % ка кадәр; һөнәри юнәлеш бирү буенча программа чараларында катнашучы авыл яшьләренең чагыштырма саны авыл яшьләренең гомуми санына карата 35 % ка кадәр; - интеллектуаль-иҗади чараларга җәлеп ителгән авыл яшьләренең чагыштырма саны, авыл яшьләренең гомуми санына 50 % кадәр; физкультура-сәламәтләндерү чараларына җәлеп ителгән авыл яшьләренең чагыштырма саны авыл яшьләренең гомуми санына карата 50 % ка кадәр; сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру программаларында катнашучы авыл яшьләренең чагыштырма саны авыл яшьләренең гомуми санына карата 45 % ка кадәр.

ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ СФЕРАСЫНЫҢ ГОМУМИ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ, ШУЛ ИСӘПТӘН ПРОГРАММА ХӘЛ ИТҮГӘ ЮНӘЛДЕРЕЛГӘН ПРОБЛЕМАЛАР

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы халкының гомуми саны 19326 кеше. Районның 18 яшьтән 35 яшькә кадәрге яшьләренең гомуми саны – 4587 кеше.

Авыл халкы саны ел саен кими. Бу процессның төп сәбәпләреннән берсе - авыл яшьләренең шәһәргә миграция агымы арту. 18 яшьтән 35 яшькә кадәрге

яшьләр авылдан китә. Халыкның нәкъ менә шушы өлеше эшкә сәләтле һәм грамоталы булып тора, гаилә төзи. Аңа туучыларның дүрттән өч өлеше туры килә. Авыл яшьләре арасында, барыннан да элек, хезмәткә сәләтле яшьтәге кешеләр саны кимүгә бәйле тискәре тенденцияләр күзәтелә.

Яшьләр белән эшләүче белгечләр бәяләвенчә, иң кискен проблемаларның берсе – авыл яшьләренең мәшгульлеге проблемасы. Шул ук вакытта яшьләрне эш белән тәэмин итү генә түгел, ял оештыру, социаль активлык, үз эшмәкәрлек инициативасын үстерү, район эшчәнлегенә интеграция ясау да эш белән тәэмин ителү белән аңлана. Төрле мөмкинлекләре чикләнгән авыл яшьләре, үз торак пунктыннан читкә чыгып, район тормышында сирәк катнаша.

Авыл яшьләренең социаль хәлен тикшерүләр күрсәткәнчә, бүген бары тик 46,4 %ы гына үз тормышы белән тулысынча канәгать. Аның төрле дәрәҗәдә канәгатьсезлеген яшь буын вәкилләренең яртысыннан артыгы (51,3%) кичерә.

Авыл яшьләренең, социаль төркем буларак, социаль хәле тулы мәгънәдә түгел. Ул халыкның барлык проблемалары белән хәзерге яшь буынның үсеш дәрәҗәсен чагылдыра торган яшь төркемен барлыкка китерә.

Авыл яшьләренең мәгълүмат һәм коммуникацияләр дөньясында активлыгы соңгы 15 елда бик нык үзгәрде. Китаплар, радио һәм газеталар кебек мәгълүмати каналлар актив яшьләр мөрәҗәгатендә кулланылмый диярлек. Мәгълүмат кыры авыл социумында өстәмә рәвештә, үзенә күрә компенсатор социаль функцияләр башкара:

-психологик, культурологик, танып белү, мәгариф, күңел ачу-ял итү, виртуаль, идеологик (дөньяви-карашлылар).

Авыл яшьләренең мәгълүмати активлыгын үстерүдә төп бурыч - аңа мәгълүмати-аңлату ярдәме күрсәтү.

Әлбәттә, Интернет челтәре – авыл өчен иң перспективалы мәгълүмати-ресурс каналларының берсе. Авыл яшьләренең мәгълүмати активлыгы бу иң динамикалы үсүче коммуникатив киңлектә эзлекле рәвештә арта бара. Тик әлегә авыл яшьләре интернет челтәреннән файдалану интенсивлыгы буенча шәһәр яшьләреннән шактый калыша.

Бүгенге көндә проект эшчәнлеген үстерү һәм авыл яшьләре арасында эшмәкәрлекне үстерү мөһим бурыч булып тора. Ә бу аны социаль проектлауга, бизнес-планлаштыруга өйрәтүдән башка мөмкин түгел. Хәзер моны интернет челтәре ярдәмендә, дистанцион укыту һәм вебинарлар программасын кулланып эшләргә мөмкин.

Проект эшчәнлеге инновацион, иҗади эшчәнлек рәтенә керә, чөнки ул чынбарлыкны үзгәртеп коруны күз алдында тота, тиешле технология нигезендә төзелә, аны унификацияләргә, үзләштерергә һәм камилләштерергә мөмкин. Социаль инновацион проектлау яшьләр мохитен үстерү факторы булып тора, шәхес барлыкка килүгә, аны социальләштерүгә, аның билгеле бер төр күнекмәләренә ия булуына һәм граждан җәмгыяте тормышында тулы кыйммәтле катнашуга ярдәм итә.

Социаль проектлаштыру нигезләрен үзләштерүнең актуальлеге, беренчедән, әлеге технологиянең барлык һөнәрләр өчен дә киң куллану өлкәсенә ия булуы

белән бәйле. Икенчедән, социаль проектлаштыру логикасын һәм технологиясен белү белгечләргә аналитик, оештыру-идарә һәм башка функцияләрне, бигрәк тә дәүләт яшьләр сәясәте, физик тәрбия һәм спорт өлкәсендә нәтиҗәле гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирәчәк. Өченчедән, проект технологияләре белгечнең хезмәт базарында көндәшлеккә сәләтлелеген тәэмин итә, социаль әһәмияткә ия проект эшләү һәм аны финанслауга гариза рәсмиләштерә белү – бу гамәлдәге учреждениеләр һәм оешмалар кысаларында да, аннан тыш та үзенә эш урыны булдыру мөмкинлеге.

Икътисади кризис шартларында яшьләрне эшкә урнаштыру мәсьәләләре тагын да актуальләшә бара. Килеп туган хәлне аңлап, яшьләр үз потенциалларын тормышка ашыруның барлык яңа ысулларын эзли башлый.

Авыл яшьләре ялны оештыруда да билгеле бер кыенлыклар кичерә. Әлеге факторлар яшьләрнең шәһәргә күчүен, авыл социумыннан читтә хезмәт белән тәэмин итүне эзләүне көчәйтә. Тикшеренү күрсәткәнчә, авыл яшьләренең 53,7% ы өчен күчеп килү теләге мотивы булып тора, 68% ы өчен - начар хезмәт шартлары, 65,6% ы өчен – түбән хезмәт хакы, 35% ы өчен кызыклы ял булмау. Шул ук вакытта, авыл яшьләре проблемаларын хәл иткәндә, аның өчтән икесе авылда калыр иде. Бу мәсьәләдә сыйфатлы алга китеш ясалганчы, яшьләр өлкәсендәге күп кенә тырышлыклар һәм инициативалар чикләнгән эш даирәсенә, димәк, тулы булмаган социаль һәм икътисади нәтиҗәгә ия булачак. Югарыда күрсәтелгән чаралар районның авыл яшьләренең тормыш сыйфатын яхшыртуга юнәлдерелгән комплекслы чаралар системасын эшләүнең актуальлеген күрсәтә.

Районның төрле өлкәләрендә (мәгариф, сәламәтлек саклау, элемтә, транспорт һ.б.) социаль-икътисади үсеше, яшәү рәвешен модернизацияләү һәм эшчәнлекнең перспективалы юнәлешләре нәтиҗәсендә аларның җәлеп итүчәнлеген арттыру нәкъ менә авыл җирендә үз киләчәген төзергә теләгән авыл яшьләре өчен оптималь мөмкинлекләр булдырырга мөмкинлек бирәчәк.

Авыл яшьләре алдында торган проблемаларны хәл итү максатларында Татарстан Республикасының Мөслим муниципаль районында «Мөслим муниципаль районының Аграр яшьләр берләшмәсе» иҗтимагый оешмасы төзелде, ул авыл яшьләренең мәнфәгатьләрен һәм омтылышларын ныгыта.

II. ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ, ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫ, КӨТЕЛГӘН АХЫРГЫ НӘТИҖӘЛӘРНЕ ТАСВИРЛАУ ҺӘМ АНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ СРОКЛАРЫ

Программаның максаты — Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы авыл яшьләренең социаль һәм икътисади активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру.

Әлеге максатка ирешү өчен түбәндәге бурычлар хәл ителергә тиеш:

1) авыл яшьләрен мәгълүмат белән тәэмин итү системасын булдыру авыл яшьләренә массакүләм мәгълүмат чаралары, мәгълүмат-полиграфия продукциясе аша, шулай ук IT-технологияләрне куллану юлы белән махсус җайлаштырылган мәгълүмат җиткерергә мөмкинлек бирәчәк.

2) авыл яшьләренең социаль активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру авыл яшьләре мәсьәләләре белән шөгыльләнүче яшьләр оешмаларын булдыруны, авыл яшьләренең иҗтимагый-сәяси активлыгын күтәрүне, авыл яшьләрен социаль проектлауга өйрәтүне һәм яшьләрне авылны социаль үстерү программаларын тормышка ашыруга җәлеп итүне күздә тота.

3) авыл яшьләренең икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру авыл яшьләрен бизнес-планлаштыру нигезләренә өйрәтүне, авыл җирендә яшьләрне эш белән тәэмин итүгә ярдәм итүне һәм яшьләрне авылны икътисадый үстерү программаларын гамәлгә ашыруга җәлеп итүне үз эченә ала.

4) авыл яшьләренең рухи, физик һәм иҗади үсешенә ярдәм итү интеллектуаль-иҗади һәм физкультура-сәламәтләндерү чараларын оештыруны һәм үткәрүне, шулай ук яшүсмерләр һәм яшьләр арасында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга ярдәм итүне күздә тота.

5) авыл җирлегендә яшәүче яшьләрне иҗтимагый, социаль-икътисадый һәм мәдәни тормышка тарту;

6) яшьләр сәясәте өлкәсендә район кадрлар резервын формалаштыру.

Авыл яшьләре белән эшләү рәвешләрен һәм ысулларын даими камилләштерү зарурлыгы аркасында Программаны гамәлгә ашыру 5 еллык чорга (2021 елдан 2025 елга кадәр) исәпләнгән һәм бер этапта гамәлгә ашырыла.

Программаны вакытыннан алда туктату каралмаган.

III.ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ МЕХАНИЗМЫ

Программаның үтәлешен планлаштыруны, үзара хезмәттәшлекне, координацияне һәм гомуми контрольне заказчы - Программаның координаторы гамәлгә ашыра, ул ел саен Программа чараларының максатчан күрсәткечләрен һәм чыгымнарын аныклый, аны гамәлгә ашыру механизмы һәм башкаручылар составы, чараларны үтәү өчен җаваплы башкаручылардан Программаны үтәүнең барышы турында белешмәләр соратып ала.

Программаның төп башкаручысы булып Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Башкарма комитетының Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге тора, ул түбәндәге функцияләрне башкара:

- җирле бюджеттан бүлеп бирелә торган финанс чараларын, бюджеттан тыш чыганакларны исәпкә алып, программа чараларын финанслауны тәэмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә муниципаль район җирлекләрендә авыл яшьләре мәсьәләләре белән шөгыльләнүче яшьләр иҗтимагый оешмалары булдыруга һәм аларга ярдәм итүгә булышлык күрсәтә.

Программаны башкаручылар, заказ бирүче-программаның координаторына программа чараларының үтәлеше турында билгеләнгән форма буенча хисап бирә.

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы башкарма комитеты Татарстан Республикасы Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм министрлыгына Программаны үтәү буенча эшләрнең барышы һәм финанс чараларын куллануның нәтиҗәлелеге турында мәгълүмат җибәрә.

Программа чараларын гамәлгә ашыру өчен Мөслим муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге:

- чираттагы финанс елына финанс чаралары программасын тормышка ашыруга бүлеп бирелгән финанс чараларын исәпкә алып, ел саен максатчан индикаторларны, программа чараларын тормышка ашыру чыгымнарын, программаны тормышка ашыру механизмын һәм аны башкаручыларның составын төгәлләштерә;

- квартал саен хисап чорыннан соң килүче айның 25 енә кадәр Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Башкарма комитетының территориаль үсеш бүлегенә, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына Программаны гамәлгә ашыру һәм финанс чараларыннан файдалануның нәтиҗәлелеге турында мәгълүмат җибәрә.

IV. ПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ

Программа озак вакытка исәпләнгән перспективага ия һәм Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының авыл яшьләрен этаплап колачлауны күздә тота. Программаны гамәлгә ашыру өчен, мөмкинлекләрдән чыгып, федераль бюджет, Татарстан Республикасы бюджеты һәм җирле бюджет акчалары җәлеп ителә, шулай ук авыл җирлекләре һәм бюджеттан тыш чыганаклардан акча җәлеп итү күздә тотыла.

Программаны финанслауның гомуми күләме 2430,0 мең сум тәшкил итә, шул исәптән җирле бюджет акчалары исәбеннән 2430,0 мең сум.

Ел	Мөслим муниципаль районының җирле бюджеты акчалары
2021	462,0
2022	492,0
2023	492,0
2024	492,0
2024	492,0
Барлыгы:	2430,0

Искәрмә: финанслау күләмнәре фаразланган характерда һәм җирле бюджет мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш

Программа чараларын гамәлгә ашыру өчен чараларны башкаручыларның төп эшчәнлеген финанслауга бүлеп бирелгән җирле бюджет акчаларын файдалану күздә тотыла.

Программаны финанслау күләме фаразланган характерда һәм тиешле елга җирле бюджет проектын формалаштырганда билгеләнгән тәртиптә ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.

V. ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУДАН КӨТЕЛГӘН НӘТИҖӘЛӘР

Программа чараларын тормышка ашыру мөмкинлек бирәчәк:

яшьләр иҗтимагый оешмаларында торучы авыл яшьләре санын арттырырга;

- җирле үзидарә органнарында авыл яшьләре вәкилләренең өлешен арттырырга;
- авылны социаль һәм икътисадый үстерү программаларын гамәлгә ашыруда катнашучы авыл яшьләре санын арттырырга;
- авыл яшьләрен социаль проектлау һәм планлаштыру нигезләренә өйрәтергә;
- авыл җирлегендә эшкә урнашкан югары һөнәри белем алган авыл яшьләре санын арттырырга.
- авыл җирлеге өчен интеллектуаль-иҗади чаралар оештырырга.
- авыл яшьләре өчен физкультура-савыктыру чараларын оештырырга.
- сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру программаларында катнашучы авыл яшьләре санын арттырырга.

Социаль проектлауга, бизнес планлаштыруга өйрәтү авыл яшьләренә грант нигезендә конкурсларда катнашырга, үз эшен башлап җибәрергә, аз чыгымлы һәм нәтиҗәле программалар һәм проектлар кертергә мөмкинлек бирәчәк.

Программаны тормышка ашыру кысаларында яшьләр сәясәте өлкәсендә эшләүче, торак, ташламалы кредитлар, белем алу турында махсус мәгълүматка ия булган, команда эше, социаль проектлау, бизнес-планлаштыру технологияләреннән файдаланып, программаны башкаручыларның конкрет белгечләре Программа бурычларын үтәүгә ярдәм итәр, эшнең адреслылыгын, авылда төрле социаль, икътисади программаларны тормышка ашырырга ярдәм итәр, дип көтелә.

Программа чараларын уңышлы үтәү түбәндәгеләрне тәэмин итәргә мөмкинлек бирәчәк:

- авыл яшьләренең республиканың социаль-икътисади үсеше белән кызыксынуы һәм аның бу процесста катнашырга әзерлеге;
- авыл җирлегендә уңай демографик тенденцияләрне үстерү һәм ныгыту;
- авыл җирлегендә социаль киеренкелек дәрәҗәсенең кимүе;
- авыл яшьләренең шәһәргә күчүе кимүе;
- дәүләт структураларына халыкның ышанычы дәрәҗәсен күтәрү;
- авыл яшьләренең тормыш сыйфатын яхшырту.

«2021 -2025 елларга
Татарстан Республикасы
Мөслим муниципаль районының
авыл яшьләре» муниципаль
программасына кушымта

«2021-2025 ЕЛЛАРГА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ АВЫЛ ЯШЬЛӘРЕ» МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫН ТОРМЫШКА АШЫРУ ЧАРАЛАРЫ ПЛАНЫ

1. Авылны социаль үстерү программаларын тормышка ашыру

Авыл яшьләренең икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру авыл яшьләрен бизнес-планлаштыру нигезләренә өйрәтүне, авыл җирендә яшьләрне эш белән тәэмин итүгә ярдәм итүне һәм яшьләрне авылны икътисадый үстерү программаларын гамәлгә ашыруга җәлеп итүне үз эченә ала.

№т/б	Чаралар исеме	Үткәрү вакыты	Җаваплы башкаручылар	Ахыргы нәтиҗәләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Финанс чыгымнары (агымдагы финанслау), мең сум һәм индикаторлар күрсәткечләре				
					2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел	2025 ел
1	Авыл җирлегендә эшчәнлек алып баручы яшь эшмәкәрләр әзерләү программаларын гамәлгә кертү	2021-2025 еллар	ММР БК инфраструктура үсеше бүлеге, ТР ММР авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек идарәсе (килешү буенча), Халыкны эш белән тәэмин итү үзәге (килешү буенча)	Бизнес-планлаштыру нигезләренә өйрәнгән авыл яшьләренең авыл яшьләренең гомуми санына карата чагыштырма күләме, %	- 20,4	- 22,4	- 24,4	- 26,4	- 28,4

2	Авыл җирлегендә алдынгы фермер хуҗалыклары һәм кече предприятиеләр мисалында яшь эшмәкәрләр өчен хезмәтне саклау буенча семинарлар оештыру һәм үткәрү	2021-2025 еллар	ММР БК инфраструктура үсеше бүлеге, ТР ММР авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек идарәсе (килешү буенча), Халыкны эш белән тәэмин итү үзәге (килешү буенча)	-	-	-	-	-	-
3	Авыл яшьләрен иҗтимагый-сәяси активлыкны үстерү буенча эш технологияләренә өйрәтү	2021-2025 еллар	ТР ММР БК	Җирле советларда авыл яшьләренең депутатларның гомуми санына карата чагыштырма күләме %	-	-	-	-	-
4	Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының авыл яшьләренең электрон порталын булдыру	2023 ел	ТР ММР БК						
5	Авыл яшьләре арасында яшьләрне активлаштыру буенча күрсәтмә һәм тарату материалын эшләү, әзерләү, тарату	2021-2025 еллар	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге						
6	Мөслим муниципаль районы авыл җирлекләрендә авыл туризмын үстерү буенча проектлар конкурсы уздыру	2021-2025 еллар	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, АҖ БК (килешү буенча)	-	-	5,0	5,0	5,0	5,0
7	Авыл җирлекләрендә экологик бригадалар төзү	2021-2025 еллар	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, АҖ	-	-	-	-	-	-

			БК (килешү буенча)						
1 бүлек буенча барлыгы:						5,0	5,0	5,0	5,0

2. Яшьләрнең социаль-икътисади проблемаларын хәл итү

Әлеге бүлекнең максаты - авыл яшьләренең социаль-икътисади проблемаларын хәл итүгә юнәлдерелгән чаралар комплексын тормышка ашыру.

№т/б	Чаралар исеме	Үткәрү вакыты	Җаваплы башкаручылар	Ахыргы нәтиҗәләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Финанс чыгымнары (агымдагы финанслау), мең сум һәм индикаторлар күрсәткечләре				
					2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел	2025 ел
1	Авыл җирлегендә яшәүче яшь гаиләләрне һәм белгечләрне торак белән тәэмин итү	2021-2025 еллар	ТР ММР БК	-	Федераль бюджет, Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына				
2	Вакантлы эш урыннары ярминкәләрен оештыру юлы белән эшкә урнаштыруда гражданнарга ярдәм итү буенча эш үткәрү.	2021-2025 еллар	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР Халыкны эш белән тәэмин итү үзәге (килешү буенча)	-	-	-	-	-	-
3	Яшьләрне эшкә урнаштыру һәм һөнәри юнәлеш бирү буенча мәгълүматлар базасын формалаштыру	2021-2025 еллар	ТР Халыкны эш белән тәэмин итү үзәге (килешү буенча)	-	-	-	-	-	-
4	Яшүсмерләрнең һәм яшьләрнең мәшгульлеге проблемалары буенча укыту-методик семинарлар һәм конференцияләр үткәрү	2021-2025 еллар	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ, , ТР Халыкны эш белән	-	-	-	-	-	-

			тəэмин итү үзəге (килешү буенча)						
5	16 – 29 яшьлəрдəге эшсез гражданнарны хезмəт базарында актуаль булган һөнəрлəр һəм белгечлеклəр буенча һөнəри укытуны оештыру	2021-2025 еллар	ТР Халыкны эш белəн тəэмин итү үзəге (килешү буенча), ТР ММР авыл җирлеклəре БК (килешү буенча)	-	-	-	-	-	-
6	Мəктəплəрдə төрле һөнəр иялəрен җəлеп итеп «Һөнəр көне» үткəрү	Һəр яртыеллык	ТР ММР «Мəгариф идарəсе» МКУ, , ТР Халыкны эш белəн тəэмин итү үзəге (килешү буенча)	-	-	-	-	-	-
7	Яшьлəр өчен вакансиялəр ярминкəсе үткəрү	Ел саен	ТР ММР БК Яшьлəр эшлəре, спорт һəм туризм бүлеге, ТР ММР «Мəгариф идарəсе» МКУ, , ТР Халыкны эш белəн тəэмин итү үзəге (килешү буенча)	-	-	-	-	-	-
8	Яшь механизаторлар арасында һөнəри осталык буенча район конкурслары үткəрү	Ел саен	ТР ММР авыл хуҗалыгы һəм азык-төлек идарəсе (килешү буенча), Мөслим политехника техникумы (килешү буенча)	-	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
9	Савым аппараты белəн сыер саву операторлары арасында һөнəри осталыкның район конкурсларын үткəрү	Ел саен	ТР ММР авыл хуҗалыгы һəм азык-төлек идарəсе (килешү буенча), Мөслим политехника техникумы (килешү буенча)	-	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0

2 бүлек буенча барлыгы:	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0

3. Ихтыярый хәрәкәтне үстерү

Волонтерлар эшчәнлегенең төп бурычы - авыр тормыш хәлендә калган кешеләргә социаль ярдәм күрсәтү. Ихтыярый эшчәнлек - ул шәхси рәвештә яисә коллектив рәвештә башка кешеләр файдасына эшләүче гражданнарның үз-үзләрен күрсәтү һәм үз-үзләрен тормышка ашыру ысулы.

№т/б	Чаралар исеме	Үткәрү вакыты	Җаваплы башкаручылар	Ахыргы нәтиҗәләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Финанс чыгымнары (агымдагы финанслау), мең сум һәм индикаторлар күрсәткечләре				
					2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел	2025 ел
1	Волонтер булырга теләүчеләрне 14 яшьтән 35 яшькә кадәрге махсус Интернет-сайтта теркәү	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ	-	-	-	-	-	-
2	Сайтта теркәлгән волонтер китапларын тапшыру	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ	-	-	-	-	-	-
3	«Иң яхшы волонтер отряды» конкурсы	Ел саен	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ	-	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
4	Авыл волонтерлары слеты	Ел саен	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ, ТР	-	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0

			ММР БК, ТР ММР авыл җирлекләре БК (килешү буенча)						
5	Ялгыз пенсионерларга ярдәм күрсәтү буенча Тимурчылар хәрәкәте	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ	-	-	-	-	-	-
Итого по разделу 3:					10,0	10,0	10,0	10,0	10,0

4. Гражданлык һәм ватанпәрвәрлекне үстерү

Әлеге бүлекнең максаты булып гражданлык һәм патриотизм тәрбияләү, үсеп килүче буын шәхесен формалаштыру һәм үстерү өчен кирәкле шартлар тудыру тора.

№т/б	Чаралар исеме	Үткәрү вакыты	Җаваплы башкаручылар	Ахыргы нәтиҗәләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Финанс чыгымнары (агымдагы финанслау), мең сум һәм индикаторлар күрсәткечләре				
					2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел	2025 ел
1	Авыл яшьләре арасында милли мәдәниятләр фестивальләре һәм кичәләре үткәрү	Ел саен	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ	-	-	15,0	15,0	15,0	15,0
2	Җиңү көнен бәйрәм итүгә багышланган чаралар үткәрү	Ел саен (май)	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе»	-	-	-	-	-	-
3	«Чиста Мөслим», «Яшел Мөслим», «Сәламәт Мөслим» муниципаль	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР	-	-	-	-	-	-

	акцияләре		ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ, ТР ММР БК, ТР ММР авыл җирлекләре БК (килешү буенча)						
4	«Аҗаган» район хәрби-патриотик уены	Ел саен (февраль)	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ, «Форпост» үзәге	-	-	-	-	-	-
5	Хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле яшьләр арасында хәрби-спорт ярышларын оештыру һәм катнашу	Ел саен (апрель, октябрь)	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе», «Форпост» үзәге	-	-	-	-	-	-
6	Мөслим муниципаль районында хәрби хезмәткә чакырылучылар көнен үткәрү	Ел саен (апрель, октябрь)	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ, «Форпост» үзәге, АҖ БК (килешү буенча), Хәрби комиссариат бүлеге (килешү буенча)	-	-	-	-	-	-
4 бүлек буенча барлыгы:					-	15,0	15,0	15,0	15,0

5. Рухи, физик һәм иҗади үсеш

Авыл яшьләренең рухи, физик һәм иҗади үсешенә ярдәм итү интеллектуаль-иҗади һәм физкультура-сәламәтләндерү чараларын оештыруны һәм үткәрүне, шулай ук яшүсмерләр һәм яшьләр арасында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга ярдәм итүне күздә тота.

№ т/б	Чаралар исеме	Үткәрү вакыты	Җаваплы башкаручылар	Ахыргы нәтиҗәләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Финанс чыгымнары (агымдагы финанслау), мең сум һәм индикаторлар күрсәткечләре				
					2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел	2025 ел
1	Алкоголь эчү, тәмәке тарту, наркотиклар куллануны кисәтү буенча чаралар үткәрү. Коррупциягә һәм экстремизмга каршы юнәлтелгән профилактик акцияләр оештыру һәм үткәрү	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ, ТР ММР БК, ТР ММР РҮХ (килешү буенча)	Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру программаларында катнашучы авыл яшьләренең авыл яшьләренең гомуми санына карата чагыштырма өлеше, %	2,0 61,5%	2,0 68,5%	2,0 70,5%	2,0 72,5%	2,0 74,5%
2	«Созвездие-Йолдызлык» эстрада сәнгатенең Республика яшьләр фестивалендә катнашу	Ел саен	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР БК «Мәдәният бүлеге»ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ	Авыл яшьләренең авыл яшьләренең гомуми санына карата иҗади чараларга җәлеп ителгән өлеше %	175,0	185,0	185,0	185,0	185,0
3	КВН хәрәкәте үсеше	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР БК «Мәдәният бүлеге», ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ	-	55,0	55,0	55,0	55,0	55,0

4	ММРда «Яшьләр көне» массакүләм мәдәни чарасын үткәрү	Ел саен (июль)	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР БК «Мәдәният бүлеге»	-	200,0	200,0	200,0	200,0	200,0
5 бүлек буенча барлыгы;					432,0	442,0	442,0	442,0	442,0

6. Мәгълүмат белән тәэмин итү

Авыл яшьләрен мәгълүмати тәэмин итү системасын булдыру авыл яшьләренә массакүләм мәгълүмат чаралары, мәгълүмат-полиграфия продукциясе, шулай ук IT-технологияләр куллану юлы белән махсус җайлаштырылган мәгълүмат җиткерергә мөмкинлек бирәчәк.

№т/б	Чаралар исеме	Үткәрү вакыты	Җаваплы башкаручылар	Ахыргы нәтиҗәләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Финанс чыгымнары (агымдагы финанслау), мең сум һәм индикаторлар күрсәткечләре				
					2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел	2025 ел
1	Мәгълүмати үзәк булдыру: -яшьләр берләшмәләре лидерлары катнашындагы яшьләр белән эшләү тәҗрибәсе белән уртаклашу буенча презентацияләр, түгәрәк өстәлләр; -яшүсмерләр һәм яшьләр белән эшләүне оештыру өчен мәгълүмати-методик әсбаплар эшләү һәм бастырып чыгару	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ, ТР ММР БК	-	-	-	-	-	-
2	Авыл җирлегендә яшьләр сәясәте өлкәсен гамәлгә	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре,	-	-	-	-	-	-

	ашыру тематикасы буенча методик пособиеләр булдыру		спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ, ТР ММР БК						
3	Авыл җирлекләрендә оештыру эшен үстерү проблемаларын яктырту	Даими рәвештә	ТР ММР БК, ТР ММР авыл җирлекләре БК (килешү буенча) ММР МРҮ (по согласованию)	-	-	-	-	-	-
4	Мәгълүмат кырын сыйфатлы, социаль видео- һәм басма продукция белән баету	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ, ТР ММР БК	-	-	-	-	-	-
5	Авыл яшьләре белән эшләү тәҗрибәсен өйрәнү һәм гомумиләштерү	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ, ТР ММР авыл җирлекләре БК (килешү буенча)	-	-	-	-	-	-
6	Яшьләр тематикасы буенча мәгълүмати-методик һәм фәнни әдәбият сайлап алуны һәм системалаштыруны гамәлгә ашыру	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ	-	-	-	-	-	-
7	Авыл яшьләре белән эшләүне оештыру өчен мәгълүмати-методик әсбаплар эшләү һәм бастырып чыгару	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе»	-	-	-	-	-	-

			МКУ, ТР ММР авыл җирлекләре БК (килешү буенча)						
8	Район яшьләре өчен уку йортлары һәм социаль хезмәтләр турында мәгълүматлар белән мәгълүмати брошюралар һәм җыентыклар әзерләү	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ, ТР ММР авыл җирлекләре БК (килешү буенча)	-	-	-	-	-	-
9	«Мизгел FM» яшьләр урам радиосы эшен алга җибәрү	Даими рәвештә	ТР ММР БК Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге	-	-	-	-	-	-
6 бүлек буенча барлыгы:					-	-	-	-	-
Программа буенча барлыгы:					462,0	492,0	492,0	492,0	492,0

*> Файдаланылган кыскартулар исемлеге:
ММР БК - Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы башкарма комитеты;
Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге – Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге;
ТР ММР авыл җирлекләре БК - Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы авыл җирлекләренең Башкарма комитеты;
ТР ММР «Мәгариф идарәсе» МКУ - «Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе» муниципаль казна учреждениесе;
ТР ММР «Мәдәният бүлеге» - ТР Мөслим муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге;
ММР БК инфраструктура үсеше бүлеге - Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлеге;
ММР «РҮХ» -Мөслим муниципаль районы «Район үзәк хастаханәсе» дәүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесе;
ТР Халыкны эш белән тәэмин итү үзәге - «Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы халыкны эш белән тәэмин итү үзәге» дәүләт казна учреждениесе;
«ФОРПОСТ» – «Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы «Форпост» җәмәгать тәртибен саклау буенча яшьләр (студентлар) формированиеләре үзәге» муниципаль бюджет учреждениесе;
ҖБ - җирле бюджет
ММР МРҮ - «Татмедиа» ААҖ Мөслим мәгълүмат-редакция үзәге;

ТР ММР авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек идарәсе - Татарстан Республикасы Авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек министрлыгының Мөслим муниципаль районы авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек идарәсе;
Мөслим политехника техникумы – «Мөслим политехника техникумы» дәүләт автоном һөнәри белем бирү учреждениесе;
Хәрби комиссариат бүлеге - Татарстан Республикасы Хәрби комиссариатының Сарман һәм Мөслим районнары буенча бүлеге.